Ilustració Catalana

REVISTA SETMANAL ILUSTRADA

ANY X — BARCELONA 5 MAIG 1912 — N.os 465

JOCHS FLORALS DE BARCELONA

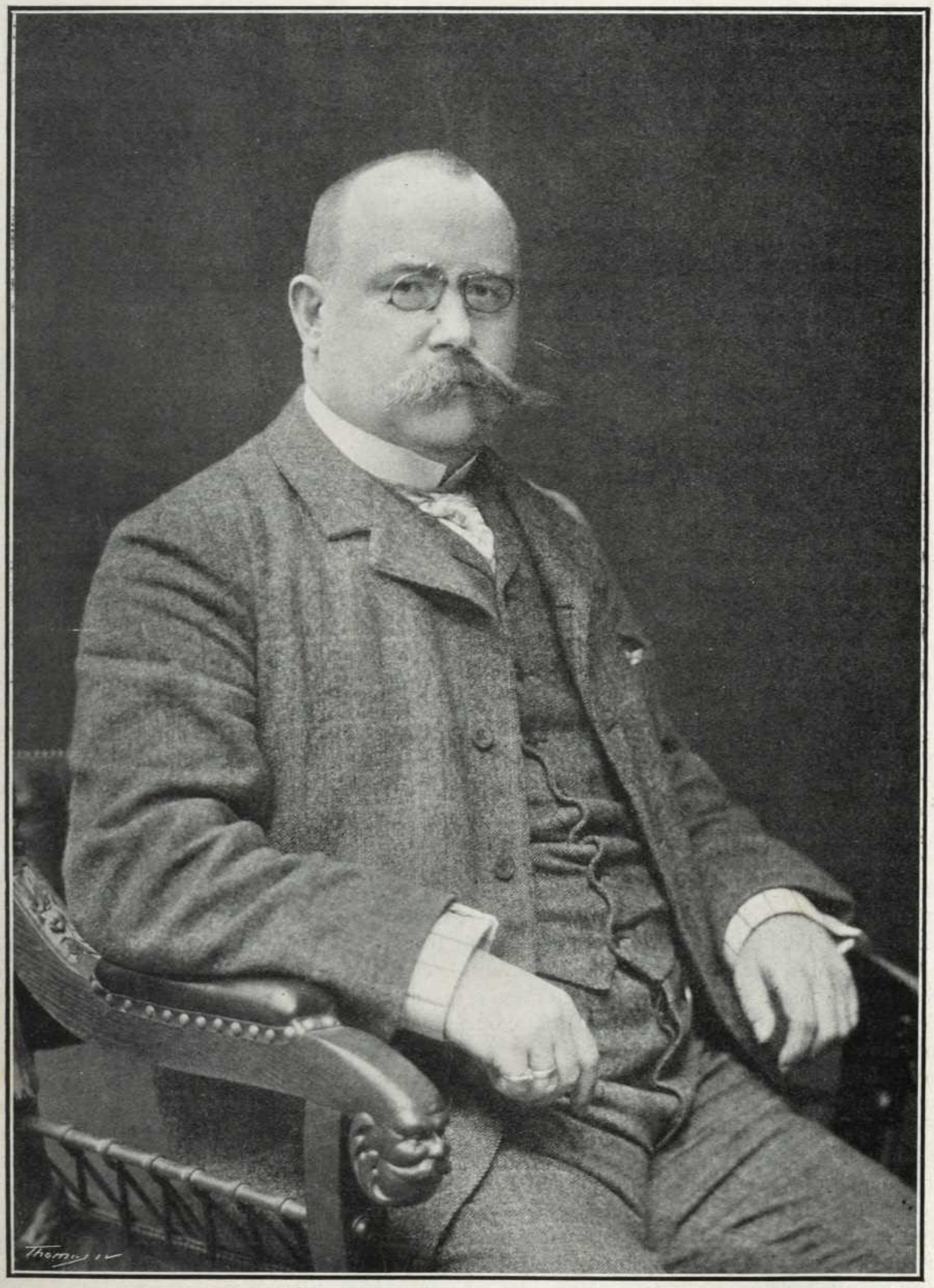

DOCTOR EVERART VOGEL

PRESIDENT DELS JOCHS FLORALS D'ENGUANY

DISCURS PRESIDENCIAL

Parlament del President el Dr. Everart Vogel, d'Alemanya, en els Jochs Florals de Barcelona d'enguany.

Ilm. Sr.:

Excms. Srs.:

Dames y cavallers:

Ab l'ànima tota tremolosa de ma insuficiencia, tota abrusada d'envergonyiment de l'irrissoria desproporció entre'l servey esquifit que so pogut fer a les nobles aspiracions de vostra renaxenta nació, d'una banda, y de l'altra l'honor d'aquest lloch enlayrat que m'ha cridat a omplir el vostre agrahiment per tots conceptes excessiu, no puch pujarhi sense retreure, pera tenir més segur el perdó qu'humilment vos demano de tanta gosadía, les resistencies qu'en son día hi vaig oposar a n'aquesta elecció, que tanmateix ha de ser el fet més trascendental de ma vida, tan pobra y lleugera pesada sobre la mà severa de mon Criador.

Hauría jo volgut, abans de reconèxer cap deute de part vostra, enllestir l'altra meytat d'aquella *clau dobla* que vaig compromètrem a forjarvos en les belles diades del Cinquantenari d'aquests Jochs, hont cad'any els cors més xardorosos del jovent de Catalunya venen a oferirhi les primeríes de ses amors divines y humanes; m'he arrapat, pera que tingués temps de refredarse'l vostre entusiasme, a miraments deguts a mos càrrechs de càtedra. Ja veyeu que rès m'hi ha valgut contra la vostra bondat, enginyosa a vèncer mos dubtes ab armes que debíen desarmar a tot altre més rebech y tossut que jo, qui sense anarhi ab mos peus, visch, de fa moltes anyades, ab el cap y el cor a Catalunya.

Mes, tot y haventme decidit a seguir vostra generosa crida, angunia d'un'altra mena comensava a torturarme. Vos havía dit en aquella nit inoblidable que la clau meva havía de servir a obrir de bat a bat els jardins del esperit nacional del un y altre costat de la cleda. Mes, encomanàntsem el vostre entusiasme y arrebassantme l'esperansa a majors alturas, vaig concebre un conubi del Geni alemany palesat en el tresor de sa llengua, ab l'Anima catalana que veya maldar pera palesar el seu en un esplet de flors y fruyts, que si no era encara ornament digne de tan xamosa noya, debía fer enrogir a qui, vell y tot, aspirés, anch que no fos a un cap de dit de la seva mà, que's deya ser més grega que tudesca...

Car no es cap minyó de sanch ardenta y sentiments tendres el Geni alemany. Sí qu'es immortal, com ho es, un cop nat, tot Geni nacional, però l'immortalitat no es fiansa de jovenesa perennal.

¡Ay de l'immortalitat del Geni alemany! Immortalitat plagada de decrepituts vergonyoses de vell xaruch, fredolich, malganós! ¿Com ho fas, donchs, que vius encara? ¿no era prou congoxa per escanyarte la que vas passar en aquell segle setzè, primavera lluminosa de tos cosins meridionals, quan totes les àligues menjaven de ton còs xacrós, mentres tos fills s'acanyaven en cavilacions buydes y xorques? ¿Còm han pogut, no més un segle més tart, sortir de tos flanchs esllanguits Lessing y Goethe, Kant y Beethoven, Görres y Bismarck? ¿Y còm goses ara mateix, erm de gracia y xop de tècnica y socialisme, dalirte pera besar l'ungla rosada del dit més petit de la pubilla més prometedora del món sencer?

Axís temía que tingués que sentir a preguntar al Geni de mon poble, al Geni, orgullós de sa joventut, d'aquesta nació; y vaig resòldrem, abans d'oferirme de messatger de ses pretensions, a preguntarli axís a n'ell mateix, per que jo no tingués que emmudir si Ella m'inquirís ab sa candorosa ironía, primera de ses gracies. Y vaig preguntarli sense gayre por, per que'ls Genis s'hi complauen a escoltar benèvols als esperits sense malicia com ho es vostre servidor. Puix no era cap malicia el que jo, vegentlo làs y malalt, imaginés rexiribirlo de la manera que s'hi feu ab Salomó quan se sentía vell y sorrut, ageyent a son costat fret una dòna jove, de sanch bullenta y carns tivantes. Per axò'l Geni de mon poble, a quins peus me trobava arraulit y sobre quins genolls ossuts creuava mes mans, sense enfellonirse's va dignar contestarme axís:

«Està molt posat en rahó, mon petit servent, que'm recordis, ara que soch erm de gracia y xop de tècnica y socialisme, aquells altres temps més tristoys encara, quan de poguer morir jo hagués mort de dues morts alhora: de la propia esterilitat y lletgesa, y d'enveja de l'ufana y esplendor de mos cosins enllà dels Vosgues y dels Pirineus y dels Alps, a qui no dexava may de riure'l sol ni de bressarlos la música de la mar. Quíns segles els de Racine y Calderón, del Tasso y Buonarotti, pera mi, qui allavors tenía fills no més pera que's destruhissin en ferotges batalles retòriques y campals; qui'ls veya desapendre més de día en día l'ús de les eynes de la pau, el pinzell, el compàs, el cisell y més aviat que rès l'us de la ploma, germana muda però més sabia y nèta de la llengua. Y vingué'l moment que ni llengua'm restava pera dir l'excés de mes penes y l'escassesa de mes alegríes. Puix debíen aquells fills meus, — tan pochs que'ls podía comptar pels dits de la mà, — qui feyen un esfors heroych pera seguir pensant y escriguent mentres tots els demés cridaven y malparlaven y flestomaven ni se'ls sentía cap bon mot a sortir de ses boques distortes, ¿no debíen aquells hèroes de la nit d'un poble emmatllevar la llengua fèrria dels llatins, y ses esposes, més heroyques si cap en l'humiliació, emprar la llengua dels francesos, llengua de tothom? ¡Quína vergonya, barbotejar barroerament tot un poble durant dos segles!...»

Va callar una breu estona'l Geni de mon poble, aclaparat de la tristor del recort, mentres jo acaronava sos genolls frets y cayruts. Y va llensar un sospir pregon y llarch, y va continuar axís com vos diré:

«Aleshores hi havía, llevat del tudesch, un sol altre Geni nacional al món qui també hagués desaprés l'ús de la ploma, y pera pèndrehi part a la lluyta dels esperits, tingués que recórrer a un idioma extrany: era'l Geni del poble català, ara petit y allavors gran, quins pensadors comensaven a emmudir en el moment precís que per primera vegada la llengua catalana s'emmaridà, mitjansant el vocabulari de mon servent Hans Rosenbach de Perpinyà, ab la meva, encara forta y florida. Y ara, — continuà'l Geni sense fer cas de l'emoció que'm prenía ab aquest recort,—escólta humil y amatent, que vaig a dirte'l secret íntim de mon viure. Els Genis de totes les altres nacions son fets com els primers homes de Plató, germà y germana units en un sol còs, d'hont surten, serenament, sense brutals estrenyiments

ROGER GAMBUS PERPIÑÀ RUYRA ALEMANY SEGALÀ

UNA SESSIÓ DELS MANTENEDORS A CASA'L SENYOR RUYRA — (Ballell f.)

ni violentes contorsions, els fruyts harmoniosos de sos cervells may torbats per la tempesta de la passió! Sàpigues, mon lleyal servent, que visch separat de ma germana, un temps esposa meva; ella va fugir, després de donarme'ls únichs fills que reconexo ben meus, els Nibelungen, cap al imperi de la boyra, hont varem concèbrels. Sol y vern d'aleshores ensà, jo no puch traure ni flor ni fruyt del esperit sense que alguna ànima condolguda de ma soletat me llensi un esguart piadós, dexantme triar entre sos fills algun que jo adopti y'l fassi meu y li ensenyi de parlar alemany, pera que m'enrahoni de mons qu'ignoro, hont a la seva vora la mar els hi guarda en son sí el nodriment de totes les virtuts de còs y d'ànim. ¡Ay del sol que sedegen mos ulls, ay de la mar qu'anyoren mos brassos; ma germana esposa us avorría, vosaltres que bo y divorciats d'ella jo no vaig poguer assolir may! »

Be imagineu, vosaltres qui digneu escoltarme, que'l vostre servidor, el més petit dels servents d'aquell Geni de cabells blanchs, en aquell instant del nostre col-lotge gayrebé no pogué dominar més temps sa frisansa d'interròmprel y dirli:

«Però, no sabs que jo vinch precisament per oferir a ta vellesa, que t'hi escalfis y reviscolis, l'ànima de tot un poble jove, nodrit de sol y mar?»

Mes me va tancar la boca entreoberta'l vell ab una caricia suau de jayo, y prosseguí axís:

«M'has preguntat còm ho faig que visch encara. Ja ho sents, d'esguarts piadosos que tot me penetren y m'omplenen de vida y'm fan oblidar que visch orb d'amor. Axís, a l'edat heroyca de les Creuades, vaig amararme del sol de Provensa y de la mar de Sicilia, y'ls meus pogueren cantar lo mateix que'ls trobadors, y ab la matexa fervor y'ls matexos ritmes, els encisos d'una beutat casta y el brugit gloriós d'una guerra santa. Axís, quan tornava a lluhir el jorn després de la nit aquella, que no'm plau gens retreure, Goethe, mon fill més car, va encendre, jove, son cor al geni de Shakespeare, universal com la mar que sa nació n'es reyna, y fet home, abrandar son cap a la llum sofòclea que tot ho neteja y reduheix a la sublim simplicitat. Axís jo he pogut rejovenir dues vegades y semblar reunit a ma germana esposa exida de la boyra. Y si es qu'ara mateix molts dels meus se son tornats altra vegada vers el Nort, talment pera retrobar aquella deslleal, van miserablement esgarriats... Jo no vull pas més fills de la boyra... vull sol... vull mar!»

«Donchs si vinch a donarte sol, a donarte mar! — vaig cridar jo, vostre servidor, aprofitant d'aquesta excla-

mació violenta del Geni. — Allí tens a Catalunya, qui ha cridat a ton servent a que's banyi en son sol y en sa mar. No sabs pas per ventura que Catalunya s'es estada adornant y aparellant com una nuvia frissosa de veure la fas enriolada de qui ha d'esser son espòs, durant vora d'un segle? No sé hont comensar pera dirte ses belleses y ses ventatges; mes totes se reduhexen a netedat y forsa: netedat del sentir, avorrint monstruositats romàntiques y forsa del voler intensiu, maldant pera fer viure, desembolicar, florèxer y fruytar no més els gèrmens de sa rassa descansada de fa dos segles, y la forsa de son voler, extensiu, brindantse generosa a fer viure y enfortir ab sa propia sava les demés regions del còs enravenat d'Espanya, y dalintse pera aportar l'excés de vida que hi sent bategar en son sí túrgit, a n'aquell continent tenebrós, que ja sería seu y ben seu de no haverse abandonat a n'allò que tu mateix, oh mon Geni, hi malbarataves lo millor de tes forses, en baralles buydes y xorques. Mes ara's presenta Catalunya, nèta y forsuda y una, digníssima de qualsevol nuvi rich y soperb qui volgués, emmaridat ab Ella, sortir a conquerir el Mediterrani...»

JAUME BOFILL Y MATAS
GUANYADOR DE LA FLOR NATURAL
(Amadeo f.)

Fins aquí m'havía arrebassat l'entusiasme, quan vaig veure'l Geni somriure d'un somrís tan fí que jo deguí emmudir, curt y ruborós. Y després d'un somrís molt llarch, que suaument s'anava resolguent en una expressió de reny paternal, desclogué'ls llabis prims y flonjos y va dir son pensament axís:

«Sembles un jovenet, tu, qui ja tens els polsos nevats, ab aytals fogositats d'enamorat y esperanses de minyó axalabrat! Creus tu que jo no sàpigui quant flachs son encara'ls fonaments hont reposen? No cal pas que m'enrahonis de la Mancomunitat, de la Generalitat, ni dels Estudis Catalans, ni de la Cultura de la Dòna, ni dels Dependents del Comers y de la Industria, ni del Excursionista, ni dels triomfs del Orfeó Català, ni de mil coses d'allò més llohables y esperansadores, ni d'un estol d'homes, artistes, arquitectes, poetes, negociants y mestres d'estudi, aplegats en amiguèvola rivalitat entorn de la Catalunya *Florida*, coses y homes, que jo'n tinch noves lo mateix ò millor que tu. Tot axò, mon servent, son els primers badalls no més d'un'ànima que surt d'un sòn de molts segles. Crèume, que jo m'hi conech, ¿puix no he dormit jo mateix més temps que l'ànima catalana? Però jo, pobre vell, qui no puch fer rès més que rumiar, dalintme per l'esguart piadós d'una ànima prou forta pera la compassió, jo soch tan feble que de no venir l'esguart rejovenidor d'una ben madura y poxanta, no revindré tan aviat com tu t'ho imagines. Donchs, mon bon servent, si t'ha cridat la gent d'allí a conreuar recorts y escalfar esperanses, déxaten d'engrescar tos amichs ab conubis que tu t'ets empescat sense atendre als pochs anys de la nuvia y als molts del pretès nuvi. Anelles nupcials has volgut que's tornessin les claus qu'estàs forjant: déxa tan mateix que siguin claus y dónat pressa d'enllestirne l'altra, per que sé que'n tenen fretura. Y veuràs com l'ànima que m'oferexes, s'anirà enfortint ab els fruyts vells de mon verger, productes de ma ja passada segona jovenesa. Y abans que prenguis la volada cap a la terra d'aquella bona gent, escólta mos desitjos. A tu't desitjo no més tants anys com te caldrà pera que vegis tornat fet y realitat allò que desitjo a Catalunya. Puix dèus saber que un día axecaré mes mans sobre de Catalunya: serà aquell día que l'esperit català informi sa constitució tota y imperi dins ses institucions totes; qu'ella matexa regexi sos destins, dintre de l'unitat de la patria més ampla, obehint a la veu de sos ciutadans tots, fins al més pobre, educats per emètrela ab seny sense passió; que la dissensió entre sos fills, si encara n'hi haguera, ja no sigui filla de l'enveja, sinó de la naturalesa de les coses, que'l conflicte n'es la vida; aquell día que l'esperit de Catalunya s'hagi escampat per tot arreu d'Espanya, jo, — va concloure'l Geni vell de l'Alemanya, — axecaré mes mans sobre de la Catalunya *Granada*, pera benehir, pas cap conubi ni ab mi ni ab cap altre Geni de rassa estranya, sinó per ungirla, ab el crisma de l'humanitat, pera esposa-verge del Geni de l'Iberia.»

Aprés aytals mots, va callar el Geni de ma rassa y va callar també confós el vostre servent ajupit a sos peus, no sabent què afegirhi.

HE DIT.

SENYORETA DONYA MARÍA DELS ANGELS CARULLA Y CARULLA

REYNA DELS JOCHS FLORALS

(Matarr odoraf.)

EDUART GIRBAL JAUME, GUANYADOR DE LA ENGLANTINA, PROCLAMAT MESTRE EN GAY SABER. — (Manetes f.)

ESPANYA ENDINS

Oda a la Tramontana.

I

Jo me'n llevo dematí,
matinet a punta d'alba,
poso la sella al cavall
y me'n vaig cap a montanya,
talirà, liróm,
talirà, liróm,
taliróm lumlayna...
talirà, liróm.

El galó negre al capell,
la sabata encibellada,
ja me'n pujo costa amunt,
amunt la costa solana.

Quan ja en soch a mitx pujar
endresso els ulls cap a casa:
— Adeu siau, bon Amor,
color de rosa gemada! —

Quan en soch a dalt de tot
sento les clotxes encara.
— Cloqueret, adeu siau.
Adeu siau, pare y mare! —

En tombant el carener
un sospir se m'escapava...
y el cor se'm feya més xich...
y el món se'm feya més ample,
talirà, liróm,
talirà, lumlayna!

II

De dalt d'una carena
so vist el Rosselló:
la tarde era serena,
el sol confortadó';
muntant del cor als llabis
rajava una cansó:

«Montanyes regalades
son les del Canigó,
elles tot l'any florexen:
Primera y Tardó'.»

Jo n'he servat per sempre
l'esplèndida visió
y una edelweys morada
pera enviar al Amor.

«Jo que no l'aymo gayre,
jo que no l'aymo, nó»,
viuría en exa terra
la vida del pastó'...
El Pirineu altivol
no hi fa pas la parió;
la terra es ben germana
al un y altre canió...

—«Oh terra, oh terra mare!
Oh pare Canigó!
Jo tinch la copa alsada
a la teva llahó'!
Que'ls anys te sien gloria
y la terra abundó',
y'l vent de tramontana
etern pregonadó'!

Benhaja la glopada
del vi del Rossellò.

Muscat de Rivesaltes,
regal, fresca y xardó',
perfum y fortalesa
sadollats de dolsó'.» —

Y un cop la só escolada
el cor m'arrenca un pló';

«Montanyes regalades
son les del Canigó...
Per mi be ho son estades,
més no ho son ara, nó!»

III

Y so entrat a Aragó pels ports alts de la serra
per collades y monts venturer pelegrí;
els meus guies fidels, fills colrats de la terra,
ab un ram de cansons m'han fet curt el camí.

Y del coll de Benasch, per poblats y masies
so baxat fins al riu hont floreix el Pilà',
y el cantar d'Aragó, diferent tots els dies,
l'he sentit victoriós a cad'hora esclatà'.

Es un cant qu'es amor, y sospir, y tendresa,
y rosari de fè, virolay de fervor;
es un clam de passió, de combat, de feresa,
y una gerra de vi de moresca ardentor...

Y per tot el país, de la vall a la serra,
he sentit les cansons a raig fet, com un riu,
com el riu cantador que traspassa la terra,
com esclat foguejant de patriòtich caliu...

«Y de les terres d'Espanya
Aragó es la més famosa,
per que allí floreix la Verge,
y la sanch es sempre jove,
y la boca y la corranda
son com germanes bessones,
y el Pirineu es muralla,
y el riu bullent una cobla,
y les vinyes ubriaguesa,
y els brassos rams de victoria,
y els cors estoig d'homenía,
y reyalme els ulls de dòna...
y una llantia inapagable
el Pilà' de Saragossa.»

Y la minyonia,
ab veu tronadora,
cridava a tot'hora
folla d'alegría:
—«Visca l'Aragó!» —

Y: «Visca en bon'hora!» —
responia jo.

IV

So baxat pel Mestrat
cap al mar de Valencia
qu'es tot ell claretat,
que tot ell es ardencia.

Ab els cabells clenxats a banda y banda
y opulencies de reyna en el posat,
ab flor del Xúquer fentme una garlanda
ses filles a encontrarme han devallat.

Y som entrat al fons de sa barraca
y m'han donat una taronja d'or:
si la fruyta a la mà semblava maca,
era, fosa a la boca, tot dolsor.

Y hermoses sempre y sempre hospitaleres,
ab ses cansons la fruyta han emmelat,
y, corprès per ses cares rialleres,
els he n'hi so oferida la meytat.

«Y a la Godelleta
si'n voleu rahó,
n'hi hà una xiqueta
que sols la sé jo.
A n'allà m'espera
que ningú no ho sab...
Be'n faig de carrera!
Mes no'm fuig del cap.»

V

Y axis, de vall en vall, de serra en serra,
de mar a mar, la Espanya he traspassat;
si els gossos m'han lladrat en sò de guerra,
les bones gents la taula m'han parat.

Y so vist la hermosura de Granada
y he palpat l'anyoransa de Boabdil;
del plor que va copsar Serra Nevada
n'han fet grans d'or el Darro y el Genil.

Y he resseguit l'Alhambra ruïnosa,
y he planyut pels jardins abandonats,
y he sentit demunt meu, com una llosa,
caure'l pès de cinch segles profanats...

Y he vista Sevilla — y el Guadalquivir...
la Torre del Or, — les aygües serenes
y aquella hermosura — de dònes morenes
derrera les rexes, — que jo no sé dir.

Y he vist la Giralda, — l'esbelt campanar
que fendeix el Cel — com una anyoransa,
tot cercant un Sol — que no ha de tornar
ab quina llangor va descolorantse...

Y he passat depressa — per l'Andalusía
com barca gonflada — per vents d'alegría
que duen les aygües — d'un riu de cansons...
—«Adeu, ilusions!»

VI

So entrat per les planes de l'Extremadura
y he passat del Tajo l'aygua mormolant:
—«Oh riu d'ones tristes, de cansó sorruda:
Plores lo que dexes ò el que veus devant?
Del cor de la Espanya
sols ne dús tristor?» —

Y les aygües passen
com un riu de plor'.

VII

Y penso en ma terra
com aquell qui's mor...

Y'm ve a flor de llabis,
sabentme a resina,
sabentme a frescor,
—com dèu que xarbota, —
un cant de frisansa,
un cant de follia,
un cant que'm desbota
les portes del cor...

«Tramontanal emperador
d'aquell cel ràs de nostra terra;
Tramontanal crepitador,
flauta gegant de l'alta serra:

Tu qui la mar fas bramular
roncant d'esglay en la nit bruna,
y dalt del cel qu'es son altar
fas enrogir de sanch la Lluna!...

Tramontanal del Pirineu,
Mestre dels Vents, Germà xisclayre,
Músich ferós, Pare rebèu!...
Fésme la gracia de ton ayre!

Envía un raig refrescador
que m'escabelli com solía!...
Un raig potent y aclaridor
que de la nit me torni al dia!

Ombres d'abgecta saturnal
qu'entenebriu la meva vista:
mon pobre cor s'hi sent malalt
y la mev'ànima està trista...

Anyoro'ls ayres de la mar,
Anyoro'ls ayres de la serra,
vull senti'l vent espetegar
y flautejar son cant de guerra!

Tramontanal! Tu ets sanitut!
Ab ton bandeig no hi cap malura!
Ets tremp rohent de joventut
y una penyora de vellura!

Allò es la Vida, allò es l'Amor,
caliu, y gracia y ritme y flayre...
El cap ben alt! El cor enlayre!
Tramontanal emperador:
fésme la gracia de ton ayre!»

EPÍLECH

—Ay Cansó! Qui t'ha dictada?
Qui treta t'hà?
—Contèuli a la Enamorada,
qu'ella ho sabrà:
—Un Minyó de la Plana
del Empordà.

EDUART GIRBAL JAUME.

POESÍA GUANYADORA DE LA FLOR NATURAL

EXODE

Camino, caminaràs.

Esment no puch haver de mon estrany viatge,
passat de que tot-d'una me trobo en un paratge
desconegut y solitari. Cada tronch
a cau d'orella'm parla, acompassat y ronch,
de tal faysó, que ignoro, a cada nova passa,
si empren un tò benevolent ò d'amenassa.
Apunta la rosada, serena claretat.
Es més fexuch qu'als vespres el vol del rat-penat.
Me sento l'esperit obert com el d'un frare
y d'una barba el cascadeig demunt la cara.
Ab la mà dreta empunyo la crossa d'un bastó.
Esquena avall me branda, caygut, el caputxó.
Y tinch l'esguart lluminich de la clarividencia
sota l'encuny d'un cercle morat de penitencia.
Tot-d'una'm crida pel meu nom, obrint el bech,
l'aucell ab una discreció de frare llech
qui solemnisa més l'austeritat del dia.
— Adeussiau, Poeta, vos y la companyía.
— Oh tu, petit aucell! Jo so maravellat
de que tu'm parlis ab aquesta dignitat.
— Oh Missenyor Poeta! devant la vostra cara
m'ha retornat la convicció de que soch frare.
Tots els aucells parlavem, abans com ara vos.
No més, alguna volta, prop d'algun gert sucós
ò d'una aucella trèmola d'amor ò de penuria,
ab timidesa iniciavem la canturia...
Y cada volta el cant exía més ardit,
y cada volta exía més del pregon del pit,
fins que trobàrem la cansó definitiva,
una cansó qu'enamorava de tan viva,
que d'altra no'n sabiem de dia y nit cantar,
que'ns feya perdre l'habitut d'enrahonar.

Compare, un dia clar les banyes floriràn
en vostra testa com els fochs de Sant Joan.
— Commare, un cap-al-tart us exirà una rua
de satirons y un floch us penjarà a la cúa.
— Compare, ab la panotxa seràn com el bastó
de Sant Joseph ò'l pròdich corn de l'abundor.
— Un floch de tenerides ó de remenderoles
y al cap-d'avall, com una llassada, tres violes,
— Y vos serèu com una carrossa triomfal,
com un altar, com una gòndola ducal.
— Y vos farèu de nuvia, tan enfarbalanada
que no's sabrà si sou l'hereva ò la criada.

y ab unes nines com dos ònix. Ab cautella,
esperen sota còniques mates de bruch. — Senyó:
no us propassèu; no fos qu'alguna indigestió
mortifera'm llevés la vostra companyía.
Fora un sotrach del qual no sé si'm refaria.
Dòna renart! Oh, sempiterna amiga! May
us sentiré prou grat de vostre amor. Un xay
us menaré vivent. Jo tinch la boca torta
del babejà' y rossego millor vianda morta.
Oh bona amiga! Oh dolsa amor! Sou mon solàs!
car, d'amagat dels vostres, ens mitx partim el jàs.
— Oh l'avi llop, destrissim en santes picaries,

L'estarrufada lloca pessiga la cenalla
plena de boll. Y escampa la triturada palla.
Y cada poll piola, encara humit de sèu.
Y es com de platan dues boles. Cada peu
es com la filagarsa de truncada tija.
Y xipollegen com de noys una sortija.
Capiculats dormiten y esquerps, en un recó,
quatre gatons. La gata'ls peix ab profusió
de llet y cassa tendra. Simula un dromedari
quan, arquejantse, mostra'l vertebral rosari
y les mamelles qui tremolen com batalls.
Empina les orelles, qui semblen de cavalls
de cànem y cartró. Y, romboydals, les nines
la lluna de cada ull travessen com espines.
D'una masia n'ix el quissu bardisser
qui, hostil, ab rapidesa aborda'l foraster;
el foraster soch jo. — Y ab els unglots patina.
Després, ab una rara ganyota de vehina,
me guayta rezelós. Y, afònich, indignat,
retrocedeix ab una soperba dignitat.
Passo de llarch. Y l'espignet encara sona.
Una oca barboteja com una majordona.
Es una groga fulla de pàmpol cada peu.
Y'l bech, una tabella. Les ales, un arreu:
pompàtichs farbalans d'emmidonada empesa.
Al mitx de les saleres, contemplo l'escomesa
d'un boch y d'un marrà. — Compare barba-mech,
per què de les ovelles no convoqueu l'aplech?
— Voleu, compare boch, que vostres cabres citi
per que d'aquexa barba fexuga us fassin quiti?
— Compare bifi, sou macip y encara, tost,
el ventre us mena qui sacceja plè de most...
En bona fè que digne serieu d'una boya!
— De cap primala foreu galant motiu de joya,
compare barballut, cornut y poca veu.
L'esavilador voldrieu que tinch, y no l'haureu.

de que tu'm parlis ab aquesta dignitat.
Jo soch com un aucell qui cerca la tonada
perduda dels poetes y no recuperada.
El dia que la trobi, tothora cantaré
y cap aucell del món tindré per forasté'.
Què ho fa, petit aucell, que't torni la paraula
com en els breus diàlechs de la remota faula?
— Ho fa qu'es lley suprema de tota lley d'aucells
el que responguin als qui vulguin parlà' ab ells.
Per xò baxem a estones a l'hora dels oficis
y la oració diurna resem ab els novicis.
Per xò treyem a voltes el cap pel finestró
mentres el pres demana les claus de la presó.
Y la becada recullim de la fadrina
en son mateix palmell com dins una petxina.
Y erem devots acòlits del Pare Sant Francesch.
Y nostres nius pengem en un xurrigueresch
antich hospici plè d'infants de cara nèta.
Y vora dels camins parlem ab el Poeta.
— Ab el Poeta!...? Acàs no més soch jo en el món?
— Un sol Poeta's repeteix dins els qui ho son.
Tots els aucells som un de sol per la canturia
y esdevenim, axís la veu de la boscuria.
— Oh tu, petit aucell! Ensènyem el camí,
que'm trobo dins el bosch y no sé còm sortí'.
— Oh, Missenyor Poeta! La dreturera vía
la trobarèu guiantvos per la claror del dia.
— Adeu, petit aucell! Jo só maravellat
de que tu'm parlis ab aquesta dignitat.
— Adeusiau, Poeta, vos y la companyía!
Adeusiau, Poeta, vos y la Poesía! —
Jo tombo la carena y'm trobo en un pradell.
Sona perdut el cant de mon germà l'aucell.
L'esmeragdina conca al meu devant ondula.
Sorprench una conversa del bou y de la mula.
— Compare, qui us ha fet tan corpulent y humil?
Les banyes se us allisen ab l'ayre del Abril.
— Commare, qui us ha feta pacífica y polida
com una viuda qui du clenxa mitxpartida?

Si per fadrí-major fos designat... — El sol
penetra en el fullatge d'una alba. L'esquirol
hi joguineja. Diu: — Jo soch una joguina;
ullals d'ivori, esguart de mona, cúa fina.
Jo soch bellugadís y nèt. Quan el sagal
me veu saltar pels arbres d'avora el torrental,
queda prendat y d'heurem es concirós tot-d'una
com un infant qui vol aconseguir la lluna. —
Dins un aulet ombrívol medita el gamarús
ab les orelles qui no son fermades pus,
dòna renart y mestre llop, la clientela
qui vol esser pascut d'amors y llepolies!
Us guisaré un finissim boci de cabirol... —
Una musteta avensa, y flayra'l corriol
ab una vibració constant de les narines,
com en espera de que vinguin les gallines.
Demunt la gronxadissa tribuna d'un llenyer
el gall de llevor sona, com nunci matiner,
son espinguet. Y's dressa ab masculina ufana.
La cresta pren irades tonalitats de grana.
Febroses s'articulen les potes al etzar
com les estelles qu'a la platja llensa'l mar.
y restarèu crestat per sempre més. Amen.
— Callèu, borrech el motxo! Callèu, borrech llefuga!
Sinó, d'una cornada travesso la berruga
d'aquexa barballera qui sembla un sacutell... —
Enllà d'enllà s'ovira un enrunat castell.
Sobre un turó s'exalta de penyes y d'argila,
qui presideix l'escampadissa d'una vila.
Tot-d'una'm crida pel meu nom, obrint el bech,
l'aucell ab una discreció de frare llech
qui solemnisa més l'apoteòsich dia.
— Adeusiau, Poeta, vos y la companyía!
— Oh tu, petit aucell! Jo soch maravellat
de que tu'm parlis ab aquesta dignitat.
A punta d'auba m'ets parlat com un novici
qui de sos mots allunya la pompa y l'artifici.
Y encara'm tornes a parlar! Desde'l matí,
saltironant de mes petjades pel camí,
ets resseguit la meva penosa caminada,
celant el refrigeri diví de la tonada?
— Jo soch un altre aucell. No sé de qui'm parleu.
Tots els aucells tenim, però, una sola veu:
la veu dels nostres fills, la veu de la velluria.
Tots els aucells som un de sol per la canturia.
— Tots els poetes som un sol pel nostre amor
y esdevenim pels homes anímica lugor!
Ara, que de les besties de la remota faula
conech el mecanisme intern de la paraula
y'ls truchs de cada cuca; ara que, pelegrí,
me so tornat més sabi del veure del camí;
vull exalsar d'amor les timides sagetes
y vull cantar la santa vinguda dels poetes.
Vosaltres, els aucells, teniu el mateix vol,
el mateix cant, el mateix viure, com un sol
aucell que's repetis, y vostre encuny perdura
invariablement. Nosaltres vers l'altura
fixem el nostre esguart; mes, de cada ull, al dins,
la llum hi cristallisa en cercles diamantins,
y té cada poeta, com flor de sos martiris,
una peculiar coloració del iris... —

JAUME BOFILL Y MATAS

MANEL FOLCH Y TORRES, GUANYADOR DE LA VIOLA. — (Banús f.)

EN ELOGI D'UNA BONA MESTRESSA

Mulierem fortem quis invenie? Procul et de ultimis finibus pretium ejus.

(LIBRE DELS PROVERBIS; Cap. XXXI; Ver. 10.)

Jo voldria ben escriure
de la vostra perfecció,
oh, vos, qui sembleu reviure
els alts mots de Salomó!

Dels vells temps en la llunyansa
us tingué en pressentiment,
y fou per vos la llohansa
dels llahors del rey scient.

Per vos, també, es l'afeblida
veu del pobre versadó',
que tremola enfervorida
de la vostra devoció.

Càntin altres l'ardidesa
d'heroïnes varonils,
que jo tinch l'ànima presa
de vostres gestes humils;

de vostra vida qu'aclara
aquest repòs interior
que us sobrehix a la cara
per que no us cap dintre'l cor;

d'aquesta pau tan serena
de vostre llar, qu'heu tornat
tota dolsa y tota plena
de la vostra suavitat.

Oh, la dòna casolana
que feu la llar somrient,
hont tota cosa s'ufana
de sé'en vostre acurament!

Hont tot es eloqüencia
que pregona ab un bell mot
la vostra clara presencia,
senyora y reyna de tot.

Jo us contemplo en cada cosa,
sento arrèu la vostra mà,
de vostra essencia aromosa
aquí tot se penetrà.

Heu fet a vostra factura
tot quant us volta y us veu,
faysons de vostra figura
els ulls contemplen arrèu...

En l'avuy escarrassada,
providenta pel demà,
no us adormiu refiada
en lo incert del que vindrà;

que no es pas de la riquesa
l'avaricïós dalit,
qui us fa tancar l'arquimesa
y'l rebost aprovehit:

camp fecon hont fructifica
la llevor de tot afany,
en vos un grà's multiplica
en cullita de bon any.

En la taula qu'heu parada,
pà hi llesqueu per vos pastat;
la estovalla immaculada,
es del lli que haveu filat.

L'alegria que la enrialla,
que fa el pà de gust milló',
es la que de vos devalla
com una benedicció.

Alabada y benehida
sou del ben sortat espòs;
joya de la seva vida,
oassis del seu repòs.

Benehida y alabada
sou dels fills qu'heu infantat,
per la llet que'ls heu donada,
pels dotors que us han costat.

Y tot son veus que s'exhalen
de vostra gracia en llahó',
y tot son fronts que s'acalen
per fervos adoració.

La virtut del vostre exemple
fa santa tota la llar;
la vostra llar es un temple,
vos, el deu familiar.

MANEL FOLCH Y TORRES.

DE LA VIDA D'EN JOAN FRANCH

(FRAGMENT)

. . . . . .

¡Vint anys!... Li semblava encara mentida a n'en Franch, el no poguer esperarla més la gloriosa anunciació del fill en les entranyes benehides d'aquella dòna qui's deya Esperansa!... ¡Vint anys d'inútils dalers, d'estèrils abrassades! Vint anys durant els que a llur voltant havíen vist florir tants bressols en llars menys dignes y menys amoroses que la seva! Vint anys esperant la claror d'una rialla d'infant en aquella casa que la fortuna y la gloria afavoríen!...

Y tot d'un cop, devant d'aquella dòna qui plorava d'angoxa y de temensa al esmentar vergonyosament sa maternitat, en Franch se sentí invadit per una gran onada d'odi y de rencunia envers aquell home, sortós sembrador de vides, creador inconscient d'uns fills pera'ls que ni un bes d'amor teníen sos llabis, pera'ls qui ni un sacrifici feya de sa existencia d'egoistes plahers, y que sinistrament despullava de lo que'ls pertanyía.

La mà bruna, ampla y ferma del advocat, en la que hi brillava l'or del anell nupcial, seguía acariciant nirviosament la barba argentada, ò's passejava per el noble front com pera desemboyrarlo. Una infinita amargura, may tan intensament sentida, s'anava apoderant de la voluntat d'aquell home fort. Una revolta qual violencia li costava dominar, s'alsava en tot son ésser, contra lo creat y lo increat. Y tot ell vibrava vers els sublims misteris de la vida, y li pujava a la gola un'ansia folla de cridar y de malehir contra la injusticia que talment sembla presidir a determinades existencies.

En tant, la veu trista y dolsa seguía son relat de dolors, de ruina y d'enganys; y expressava tràgiques temenses pera'l pervindre.

Mes en Franch, apenes l'escoltava... Son esperit era ben lluny, ansiós d'es-

brinar misteris. . .

. . . . . .

Quan la mampara s'hagué clòs silenciosament derrera d'aquella dòna feconda y dolorosa, en Franch, prop del dintell restà dret, els ulls sense esguart, com ubriach d'amargura, tot ell fet un dolor intensissim.

En mitx d'aquella sala de treball, severa y superba alhora, la figura arrogant del advocat se dressava, alta y vigorosa, en plè vigor de maturitat. La testa de nobles linies, els cabells bruns, argentats en els polsos, la boca fresca y sanitosa de llabis molsuts prometedors de bondats y de besades voluptuoses; els ulls foscos, guardant misteriosos efluvis de inconegudes tendreses, les espatlles amples, el pit franch, tot, en aquell home lo feya aparèxer en fortalesa y hermosor varonil, com el creador d'una rassa de plansons sanitosos, tot ell era com una admirable soca, tota forsa, tota dretura y sanetat.

CARME KARR DE LASARTE

GUANYADORA DE LA COPA ARTÍSTICA. — (Audouard f.)

Anant vers la taula de treball, l'esguart d'en Franch se posà en la nota blanca d'una deliciosa esculptura, posada devant d'un dels balcons, sobre un pedestal de roure. Un bust alabastrí de dòna somrihenta y serena, donant el pit a uns llabis d'infant.

Sospirà y assentantse devant del munt de papers que li havía dexat la dissortada, els apartà a un costat, y com pera fugir d'aquella obsessionant tristesa, obrí el llibre qu'un poeta amich li havía remès poques hores abans, y que allí, sobre la taula esperava un rar moment de atenció. L'obrí pel mitx, sense esma, y sos ulls llegiren les punyentes, les inesperades estrofes:

«¡Oh fill del nostre amor que no has vingut
ab tot y tant com fores desitjat!
en lo meu pensament sempre has viscut;
cada nit en mos somnis t'he somniat.

. . . . . .

Semblant al niu que no ha tingut moxons
roman en nostra llar ton bressol buyt
mentres nos consumim com els tions
del arbre qu'han tallat per no fer fruyt.»

Un gran sanglot li esquexà la gola, y amagant el rostre entre'ls brassos qu'entornaven el llibre com en una abrassada, plorà amargament sobre aquell dolor ab que'l seu tan íntimament s'agermana.

. . . . . .

Una hora més tart, serè com de costum, entrava en Joan Franch en la saleta hont sabía qu'en aquella hora la seva muller solía cosir prop del balcó.

La tarde era a mitx caure, y per les portes-finestres, obertes sobre'l jardí, entraven aromes lleus y remors d'abrilada. A baix, la primavera frisava en els capolls a mitx descloures y en els nius a mitx construhir; y uns canaris saltant com gotes d'or entre'ls fils argentats de una luxuosa gavia, cantaven alegres en llur transparent presó de la terrassa.

Prop d'ells, y assentada en una cadira baxa devant d'una tauleta de cusir coberta de roba blanca, l'Esperansa treballava, la testa de línies correctes y de cabells rinxolats, inclinada sobre la feyna.

Al ohir els passos del seu marit, alsà vers ell els ulls bruns y un somriure carinyós desplegà sos llabis.

— ¿Te'n vas? — preguntà veyentli'l capell a la mà.

— Si. M'han cridat del Ateneu: hi hà Junta.

— Ja he sentit el *teléfono*. —

Y's posà dreta, acostantse a n'en Franch. Semblava ben be sa parella, alta y hermosa de una bellesa clàssica, tota correcció y serenitat, els flanchs y'l pit turgents sota la túnica color de viola pàlida, com sota'l peplum d'una matrona romana.

— ¿Per què t'axeques? — digué en Franch, — veig que tens feyna.

— ¡Cà! rès: m'entretinch y no porta pressa. ¡Figúrat! Son giponets y bandoles per les paneretes de l'obra de les mares pobres... Lo de sempre.—

La veu de l'Esperansa era clara y tranquila, sense emoció marcada, mes quelcom en ella era emprès com d'una definitiva resignació.

Acompanyà al seu marit, com sempre, fins a la porta, cambiant ab ell el bes de despedida que'ls era antiga consuetut. Era aquell bes, casi sempre serè com una amistosa estreta de mà, sovint indiferent, may amarch.

Mes aquella tarde, quan l'esposa hagué reprès sa pietosa tasca prop de la finestra oberta sobre'l jardí aponcellat, quelcom d'estrany, com un neguit qne s'iniciava, passà per son pensament. Allò fou breu com el vol de l'oreneta que creuà devant la gavia vessanta d'armonioses trilles.

— ¡Maníes! — murmurà la esposa.

Y clavant l'agulla en l'entornada d'un giponet d'enconxat, la seva veu, encara fresca y jove, comensà a cantar una nonnon de la terra:

En el bressol que branda
hi hà un infantó,
hi hà un infantó,
sos ullets de violeta
clou y desclou,
clou y desclou...

CARME KARR.

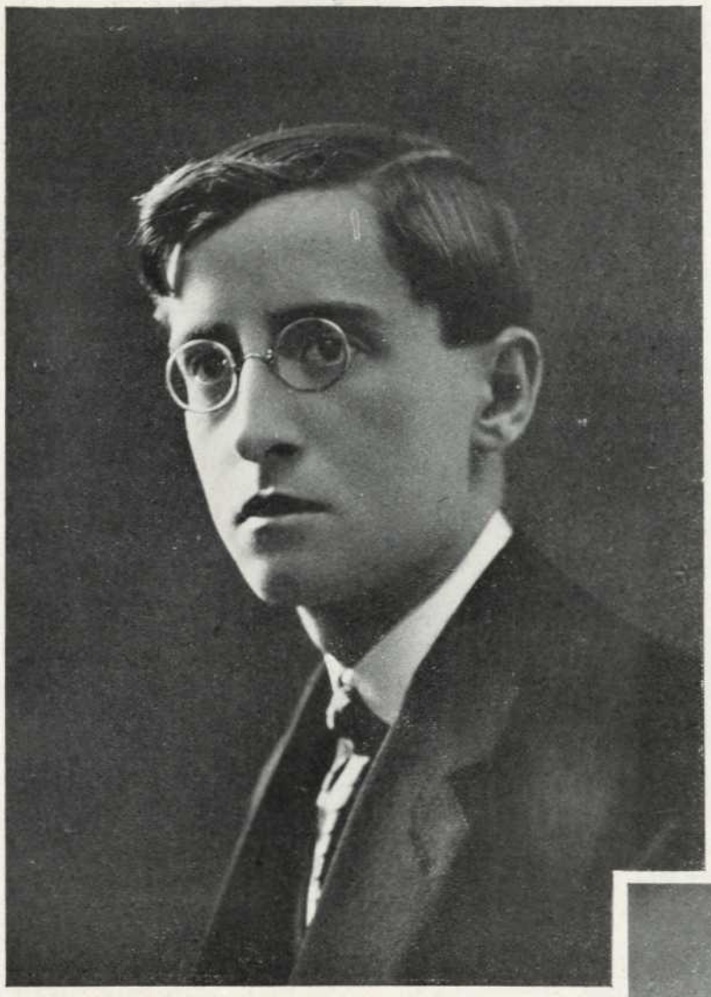

CARLES RIBA Y BRACONS
GUANYANOR D'UN PREMI CREAT PELS MANTENEDORS
(Renom f.)

DE LES GEORGIQUES DE VIRGILI

L. — Quid faciat laetas segetes.

Ço qui fa les messes rioleres; sota quin signe
cal, Mecenas, que's llauri la terra y s'ajuntin les cepes
ab els olms; la cura dels bous, y com se captenen
els bestiars; la experiencia que vol l'ecònoma abella,
ço cantaré desd'assi.
Vosaltres, del món refulgentes
llums qui guieu per l'espay la carrera del any fugitiva,
Liber y alma Ceres, per vostre dò si la terra
ha mudat l'aglà de Chaonia en la fertil espiga
y ha colorat ab el such dels rams el vas d'Acheloüs;
y vosaltres, als camperols propicis, oh Faunes,
tots, oh Faunes, veniu juntament ab les Drvades verges:
canto vostres presents. Y tu, qui d'un cop de fitora
feres exir tot d'una el corceix escumejant de la terra
vina, Neptú. Y habitant de les selves, per qui ab les fecondes
mates de lea tres cents vadells tots blanchs se pasturen;
y tu, jaquint el bosch paternal y les valls del Lyceum,
Pau, guardià d'ovelles, si encara t'es grat el Menatus,
vina, oh Tegeu, favorable. Y tu, creadora, oh Minerva
de l'olivera; y tu, nin qui inventares la rella corvada;
y tu, qui dus a les mans un xipré de rail, oh Silvanus:
deus y deus tots, qui guardeu ab amor la campanya,
y les plantes recentes nodriu que ningú ha sementades
y desde'l cel verseu als sembrats una pluja abundosa.
Y tu, Cèssar, del qual s'ignora quin dels concilis
t'acullirà dels deus: visitar les viles ja vulgues,
y curar de les terres, y que la vastissima esfera
com autor de les messes y havent dels temps el mestratge
te reconegui, y cenyexi ton front de la murta materna;
ja com a deu de la mar immensa tu vinguis, y honorin
sol ton podé'els navegants, y't servexi l'última Thule
y per gendre Tethys te compri ab totes ses ones;
ja com astre novell als mesos lents tu t'ajuntis
llà ont se t'obra un espay, entremitx d'Erigone y les Cheles
qui la seguexen: per tu ja'l mateix Escorpi les ardentes
serres contreu, y te dexa del cel més part de la justa.
Sies qui sies — car may dels Inferns per rey no t'esperin,
si de regnar tu jamay hauràs tan insana fretura
anch que la Grecia llohi en sos cants les planes Elysies
y Proserpina requesta seguir sa mare defugi—:
donam tu fàcil curs, y ajuda ma ardida escomesa,
y pietós ab mi del pagès ignorant de la via
vina, y en nostres vots acostúmat a oirte desd'ara.
Quan el retorn de la primavera . . . . . .

CARLES RIBA Y BRACONS.

AMBRÒS CARRION
GUANYADOR D'UN PREMI CREAT PELS MANTENEDORS. — (Audouard f.)

ELS TRES HIMNES D'EUPOLIS

L'antiga poesia.

I. A DIONYSOS

Y del komos exit hont ton nom he cridat mil vegades
¡oh Dionysos qui tens la fas roja com el sol a la posta!
a Mirryna la dolsa he trobat, que acostantsem seriosa,
brandant la testa, d'hont queyen les roses a fulls per ses galtes
y axecant una mà amenassanta, m'ha dit: Vell Eupolis,
no deuries dansar axí ubriach, per les vies y plasses,
car la testa emblanquida per Kronos més escau en la casa
dant consells als infants y menant el treball en les vinyes
que ubriagantse ab llur such. Y jo he dit: Oh la dolsa Mirryna,
quan a la llum va donarte la mare deuría somriure
Aprhodita, car ets coronada per tota bellesa:
sols te manca allò que ara'm retreus, la divina alegría
que Dionysos me dona aquest jorn dantme ensemps jovenesa.
Sabs cap Deu que als mortals fes present d'una cosa més dolsa
que'l vi roig? Quan el bèch, el meu cor bat ab nova potensa
y esdevinch un infant de lleuger; se m'escapa pels membres
atuhits dantlos forsa. Llavors dintre meu la sanch sento
fermentar com el most dintre els cups, y podría entregarme
a la lluyta gloriosa a que'ns crida la divina deesa
la de dolsos somriures... Jo't jur, ma petita Mirryna,
que si ab mi tu volguessis venir, soplujats baix mon sostre
mentre crema el boscall en la llar y la pluja bat fòra,
omplíriem la copa, libant per la deva de Paphos
mentres bela en la cleda el remat y prenent la siringa
jo't diría un cant nou que he compost en honor de les nimfes.

Y desfentme el mantell, he dansat per ta gloria, Dionysos,
invocant el teu nom, y la verge ha rigut a grans rialles,
y quan sobre del sol he caygut dominat per la forsa
del rahim, m'ha llensat una rosa cridant: La consagro
per tes mans, oh Eupolis! al fill de la blanca Semele.

Es per xò que cumplint el seu vot, jo la rosa t'ofreno.

II. A APHRODITA

Diguem, oh deva! si la neu corona
ja mos cabells, per que de nou tu'm llenses
a les angoxes de un desitx sens mida,
fera, implacable?

Més que la lluyta plau al guerré indòmit,
més que la patria al navegant li es dolsa,
més que l'esclau la llibertat, aymava
jo els teus suplicis.

Car jovenesa en aquell temps lluhía
sobre el meu front y cap com jo llavores,
de sacrificis remerciant victories
pròdich va serte.

Mes, per què avuy si ja tinch les mans balbes
y el còs tremola sols pel vent d'autumne,
tu novament per la gentil Mirryna
vens a ferirme?

Si quan la nit s'ageu demunt la terra
jo la he de veure recolzant la testa
sobre la espatlla del pastor més jove
de mes pastures?

Que si li dich mes ansies ha de riure
y si li ofreno vinyes y remades,
ha de respondre que li plau de Douris
més una rosa?

Lliurem, oh deva! del teu jou y dues
colomes blanques jo vindré a oferirte
y un xay qu'encar no sigui tret de mare
plè de garlandes.

Y quan l'hivern despulli prats y boscos
vora la llar prenent la vella cítara
himnes parells al del dols cech de Chios
tinch de endressarte.

III. A ZEUS

Pròvit Zeus que la pluja, envíes dessobre les terres,
protector dels camins rey dels deus y dels hòmens,
un himne que t'honori, vull dirte del jorn en la gloria
que decau solemnial, com un hèroe que fina.
Quan encara m'es dolsa la ubaga dele arbres fruytosos
y el remor de la font en l'erbey abscondida,
quan la rella fexuga ressonanta per sobre les lloses
arrosseguen els bous retornant de la plana
y belant les ovelles, tancades a dintre la cleda
apar cridin els xays que'ls pastors els hi porten;
quan s'escolta perduda la rústega flauta de canya
y el cridar vora el riu de les noyes que juguen.
Es llavores que llesta exint de la casa Mirryna
se m'asseu al devant y m'esplica mil coses,
y la nit decau lenta, tan plena de tebies aromes
que sens cura del temps que rellisca jo hi resto.
Mes ressona la casa, de rialles y franques converses,
y ella alsantse me diu: Ja es nit closa, no escoltes
com al volt de la taula follegen pastors y serventes?
Anèm dins que, sopats, exirèm a la porta
y llavors tu ab la lira ens diràs novament aquell himne
hont se canta l'amor del Kronida ab Semele,
y l'infant que'm donares, al sò de ta veu adormintse,
anirà dolsament en el clot de ma falda.
Y per xò vull cantarte, oh Zeus. que en la destra el llamp portes
car el be cobdiciat a ma casa donares,
y al ensemps en mon himne he de fer esclatar les llohanses
per la dolsa Aphrodita y l'ardent Dionysos,
y seré ben pagat si els meus càntichs rústechs te plauen,
de Mirryna ab el bes, més que ab rica corona.

AMBRÓS CARRION.

NARCÍS OLLER

AUTOR DE LA NOVELA «PILAR PRIM», GUANYADORA DEL PREMI FASTENRATH

(Amadeo f.)

DISCURS DE GRACIES del Mantenedor En Miquel Roger y Crosa, de Palamós.

Senyora:

Dames y cavallers:

Enguany, com sempre, y per ventura, la legió de concursants es estada ben nombrosa.

Oh, si poguessim inquirir els preparatius d'armes intelectuals y desentranyar el texit d'il-lusions que forja l'ideal batalla! Si la descripció minuciosa dels antichs cavallers y de la manera com s'arreuaven abans d'entrar en llissa, ens causa gran plaher, major encara'ns el causaría'l seguiment dels poetes qui corren per florestes y boscatges ab fretura d'emmirallarse en les riques fontanes de Castalia y d'Hipocrena, sugestionats per les maravelles de Teòcrit y Virgili, ò be s'encanten devant la mar clàssica ab llur mirada plena d'atzur. Acompanyantlos en el suau pelegrinatge, contemplaríem els monuments y costums de nostra patria, y, sens dubte, en l'interior d'una llar, om brívola ò rienta, la nostra fè s'avivaría ab la lectura del llibre excelent y la dicció del nom sagrat de Jesús ens obriría un món de sublim poesía.

Sobtant els creadors en llur encantament y ilusió, ens plauría la descoberta de galans qui sospiren per exalsar al soli d'honor la damisela de llurs pensaments, humils artífechs als quals el galardó de la victoria pot afranquir el caminal de llur vida, artistes consumats qui glatexen per abastar la preuada investidura del mestratge.

Mercès y molt grans els síen donades a tots ells de primer entuvi, car, al llensarse ab coratge a la nobilíssima lluyta, demostren tenir posada bella amor a la forta institució dels Jochs Florals, bressol de nostra renaxensa.

L'explendor ab que's galeja'ls triomfants no pot esser més falaguera. Dignitats altíssimes, estrènues personalitats, mestres invictes axò es, tota la flor de la ciutat, els acull ab palmes y llorers, gojosa de rumbejar protecció per la festa capdal de nostres lletres.

Les meves paraules han de significar, donchs, l'intensa gratitut qu'arreu palpita, al veure ajustats en conjunció bellíssima, per virtut de la poesía, tots els elements vitals de nostra patria.

MIQUEL ROGER Y CROSA, MANTENEDOR

A la damisela qui, enlayrantse per sobre de la multitut ostenta sa bellesa y gentilesa y en el mirífich reyalme dels poetes regna sobiranament, no sols gratitut, mes veneració havem de tributarli.

Y a vosaltres, dames y cavallers, genuina representació de la Catalunya forta qui treballa ab voluntat quan del treball es hora, qui cerca, en els moments de repòs, el dolcíssim refrigeri del art, a vosaltres, mirall de norma, aubada gloriosa de la patria somniada, al remerciarvos en nom del Consistori per la vostra assistencia en aquest festival qu'han de cloure mes paraules, per no estroncar ab el meu prosaisme l'entusiasme fructífer de qu'esteu arborats, ni matar en flor el vital estímul que de les fruhicions estètiques sempre ne segueix, us diré lo que de sobres sabeu, lo qu'enjoya nostre cor, us diré que la vitalitat espiritual catalana es avuy día tan potenta que, per sa propia virtut, esmicolarà trabes, salvarà esculls y crexerà ufanosa, abans que sía castigada per vent geliu y devastador.

Anys han passat en que'ls Jochs Florals de Barcelona, columna d'intel-lectualitat catalana y antorxa viva d'ideal patriòtich, trontollaven sots la pressió d'un clam depriment y negre. Anys han passat en que l'ànima nacional semblava adormida, sinó abatuda. Llavors, els catalans de cor y de seny s'aferraven a la tradicional institució per respirar consol y rependre forsa, talment com el gegant Anteu tocava la terra per recobrar vigor.

Mes, ara, admirats de la labor meritíssima de la Diputació de Barcelona qui estreny llassos de germanor y crea l'Institut ja gloriós, tremolosos encar del triomf assolert per l'Orfeó Català, íntegrament satisfets de la set d'estudi y de l'acumulació de tresors espirituals ab que apareix, brillanta, la generació novella, no podem menys de entonar un himne d'optimisme.

Quan encara la nostra llengua no ha trobat entrada en els centres docents espanyols, la Sorbona l'admet a mans besades. Quan la majoría dels catalans han de llegir les noticies del món en llenga estranya, un bras d'Europa, de l'Alemanya exit, efusivament pren la dolsa Catalunya y l'enlayra y dignifica perque totes les nacions més avenades l'ovirin y respectin.

Oh, estimadístim doctor Vogel! La publicació del diccionari català-alemany ha promoguda y enlayrada una ona d'agrahiment, tan forta, que tothom ha sospirat de goig y de plena satisfacció al veurevos assegut en el sitial honorífich de la nostra terra. Per aclamació, heu près estada entre'ls príncepes de les lletres catalanes. Deu benehexi la vostra labor qui tant nos honora y enalteix. Vos podeu dir ben altament, ab noble orgull, ab pura joya, qu'haveu conquistada la estimació de tot Catalunya.

HOMENATGE A TEODOR LLORENTE

Barcelona compta desd'avuy ab un petit monument més, no per petit menys representatiu. Es el tribut que paga aquesta ciutat al seu gran amich de Valencia, l'inspiradíssim poeta en Teodor Llorente.

Desd'avuy en los jardins del nostre parch s'hi mostrarà pulcrament modelada la venerable figura d'aquell enamorat de la nostra terra per la que sentí sempre marcadíssim y tendre afecte, com ho demostraven les seves nombroses visites.

Molt aprop l'un del altre, se troben reunits al Parch el bust del celebrat can-

DENTRÍFICH superior y de més venda LICOR DEL POLO
Mil frascos de venda diaria per Pérez Martín, de Madrid, son el seu millor elogi

tor de *La Barraca* y el del seu gran amich Marian Aguiló, l'un representant a la somniadora Mallorca, l'altre a la hermosa Valencia, abdós estrelles de primera magnitut en el cel de la nostra literatura. Ells ab ses inspirades composicions poètiques arrodoniren ètnicament a la poesía catalana, contribuhint a fer més intensa la volada dels poetes de la nostra terra.

Els literats catalans teníem un deute ab ells, que hem pagat com hem pogut per la part nostra.

Ara, acompanyats del Aribau, d'en Milà y Fontanals, d'en Balaguer del Emili Vilanova y d'en Fontova, representant cada un d'ells un aspecte diferent de la cultura d'un poble, podràn seguir recordant als catalans que l'amor a la terra nadiua es la base fonamental del progrés y de la llibertat de la patria.

Aquelles figures venerables qu'avuy, demunt dels seus artístichs pedestals, enjoyen aquells jardins que son del poble, repetiràn ab sa presencia als vianants qu'aquí hi hà una llengua viva, verb d'una rassa, que mentres l'entrabanquen a casa seva fòrmules oficials tan ridícules com fòra de rahó, se veu honorada pels grans pobles d'Europa y Amèrica, un día ab la entrada a la Sorbona ò ab la publicació del Diccionari català-alemany del doctor Vogel d'Alemanya, l'ilustrat president dels Jochs Florals d'enguany, ara ab la preparació d'altre Diccionari català-inglés, pròxim a veure la llum, ò ab la seva acceptació en los principals instituts de cultura nortamericans.

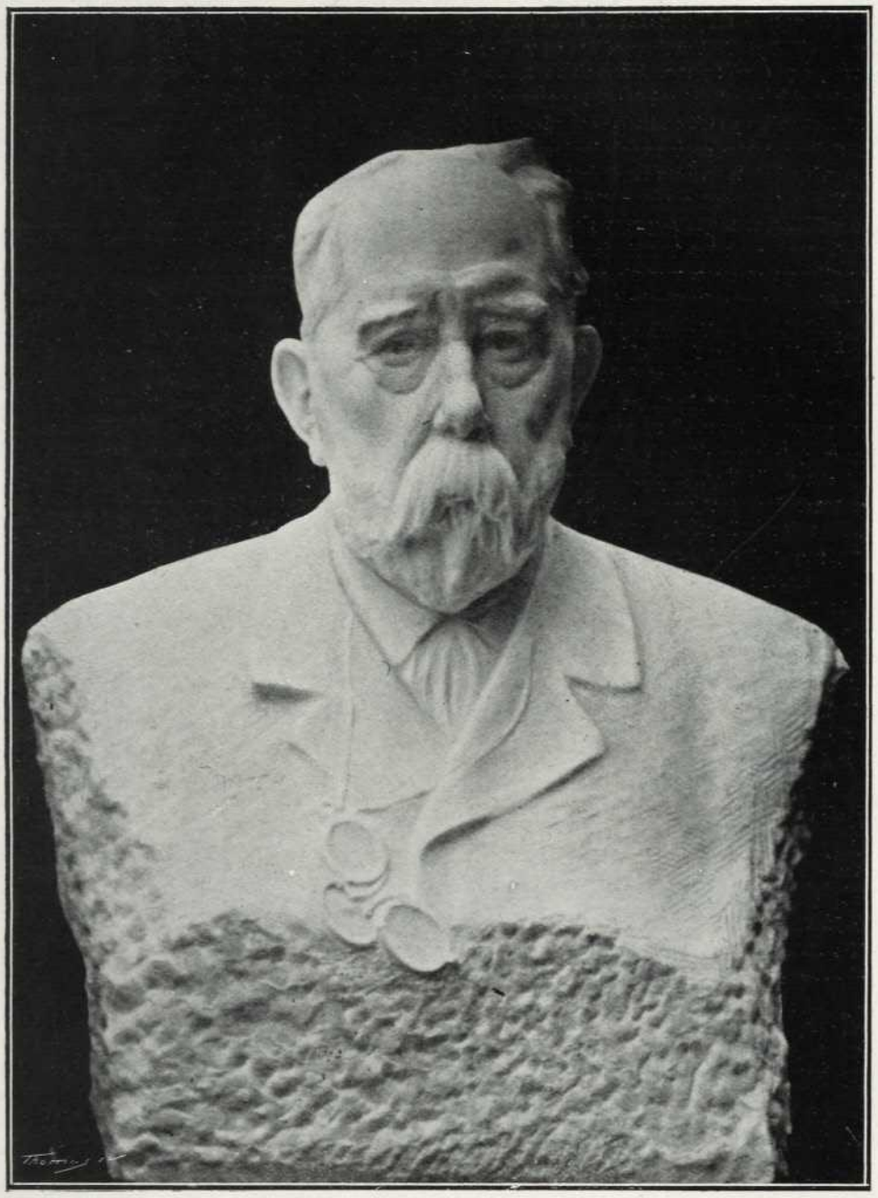

TEODOR LLORENTE

BUST DE MARBRE INAUGURAT AL PARCH, OBRA DEL ESCULTOR EUSEBI ARNAU

Que hi vagin tots, els catalans; anèmhi tots al nostre parch a donar una passejada per aquell caminal de vora'l llach que aviat podrem conèxer ab el nom de passeig dels poetes, y allà, en plena vegetació, sota aquest cel blau de la nostra terra, remembrem el passat gloriós de la patria al contemplar les efigies dels nostres poetes y artistes, y juremnos a nosaltres matexos no renegar may de la llengua catalana, encarnació viventa y esplendorosa de la rassa, que no anularàn ni el temps ni els homes, per qu'es immortal.

La vida dels pobles es una cadena indisoluble quals anelles, fets, homes y institucions, no poden anularse may, síen com síen. Unes son continuació de les altres y la cadena dexa de ser al intentar separarles. Els homes d'ahir, donchs, no son més que la continuació dels d'abans y dels d'avuy, com aquests son una seguida dels d'ahir qu'han de anuarse fatalment ab els de demà tal com siguin ells.

Anèmhi tots, a contemplar al Parch els nostres predecessors, y, al contemplarlos a ells, actuadors gloriosos de passades generacions, podrem remembrar tot lo llegat literari y espiritual que'ns dexen ab ses obres, y recordar lo que fou aquell lloch que sosté avuy los seus monuments uns sigles enrera. Aquells recorts, sens dubte, han d'avivar al cor dels bons patriotes la flama d'amor a Catalunya que feu bategar el dels poetes que tan lluminosa estela van dexant, y ells faràn més viva la veneració que debem sentir per los cantadors de les coses més estimades y respectables de la terra catalana.

VI PINEDO de Kola Compost. Tonich Nutritiu. *Kola, Coca, Guarana, Cacao* y *Acit-fosfórich* Cura: **Anemia, Raquitisme, Malalties nerviosos** y del **Cor, Afeccions gástriques, Digestions difícils, Atonía intestinal.** — Indispensable a las senyoras durant l'embras. — Premiat varies Expons. Sens rival pera nens y vells

Perfumeria y obgectes de tocador de totes marques y de tots preus.

AYGUA DE COLONIA de fi perfum y baratura incomparable no n'hi hà d'altre que la d'**ORIVE.** Millor y 4 vegades més barata que les extrangeres. 4 litres 16 ptes., franca estacions.

MOSAICHS E. F. ESCOFET & C

Ronda Sant Pere 8

Fundada 1752.

Quan vulga píldores, prenga les de **Brandreth**

Purament Vegetals.
Sempre Eficasses.

Curan lo Restrenyement Crònich.

Les Píldores de BRANDRETH, purifican la sanch, activan la digestió y netejan lo ventrell y'ls intestins. Estimulan lo fetge y treuen del sistema la bilis y demés secrecions viciades. Es una medicina que regula, purifica y enforteix lo sistema.

Acòstis lo gravat als ulls y's veurà la píldora entrar a la boca.

Pera'l Restrenyement, Rodeses de cap, Somnolencia, Llengua bruta, Fetidès del alè, Dolor d'estómach, Indigestió, Dispepsia, Mal del fetge, Ictericia, y'ls desarreglos que provenen de la impuresa de la sanch, no tenen igual.
DE VENDA EN LES FARMACIES DE TOT LO MÓN

B. Brandreth

Fundada 1847.

Emplastos de Allcock MARCA AGUILA

REMEY UNIVERSAL PER DOLORS
Hontsevulla que's senti dolor apliquishi un emplasta.
Agents a Espanya— J. URIACH & C.ª, BARCELONA

B. Brandreth

OBRA NOVA

VIDA TRIOMFANT

NOVELA

PER

MIQUEL ROGER

2 pessetes

Chassaigne Frères

PIANOS AUTOPIANISTAS

PASSEIG DE GRACIA, 38. - Teléfono 2363

Construits per complert en sos tallers
Patent 50277 = 65 notes y Registre de melodía
Solits, artistichs y de facil maneig
Preu fixo: 2500 pessetes

Pera apreciar ses bones cualitats poden llogarse durant tres mesos abans de comprarlos

Gran assortit de Rolls Aeolian C.º - F. I. R. S. T. - Imperial

HOMES atacats d'enfermetats y debilitat nerviosa, deuen llegir sens falta el llibre premiat del Doctor metge *Rumler*, tractant de la «*Debilitat nerviosa dels homes*», segons els punts de vista més moderns, ab numerosos gravats y constant de 320 planes. Es un conseller verdaderament pràctich y útil y la millor guía pera arribar a la curació de la extenuació cerveil-espinal, dels desordres nerviosos, de les conseqüencies de passions perjudicials pera'ls nervis y en tots els cassos de enfermetats especifiques. El llibre (en llengua castellana) se remet de franch per la casa editorial, *doctor Rumler, Ginebra*, 669 (Suissa), a qui envii pessetes 2, ab segells. Escrigui vostè avuy mateix en espanyol a dit senyor.

IMPOTENCIA

DE ABDOS SEXES
Radicalment curada a tota edat per les
PILDORES OURANIA
Nou descubriment. - Immens èxit
Tractament enèrgich y sens perill.
Curació garantida ab un sol frasch.
Envio discret. Preu del frasch 10 franchs.
Frasch ab instruccions per correu, ptes. 12
En Barcelona: VIUDA de SALVADOR ALSINA, - 4, Passatge del Crèdit.
LABORATOIRE NORDERN
— 31, passage du Havre, 31. PARIS —

EL PAIS DEL PLER

POEMA PER

Joaquim Ruyra y Oms

SEGONA EDICIÓ

3 pessetes

Reservats tots los drets de propietat artistica y literaria

Paper de Fills d'A. Fàbregas *Establiment gràfich Thomas-Barcelona*